

Januari 2014

Hoewel het nieuwe jaar al een eindje onderweg is, wenst de molenploeg van De Jager de lezers nog een gezond en anderszins voorspoedig jaar toe.

Vergeleken met de laatste afbeelding in de aflevering van december 2013 zijn we al weer een stukje verder met het aanslepen uit de omgeving van slachtoffers van de stormen in die maand. Twee keer is Arjan vanwege de aankondigde stormkracht bij wijze van voorzorgsmaatregel doordeweeks naar de molen gegaan om het gevluht naar de wind te kruien en de windborden uit de wiekeinden te halen. Een molen die in redelijke conditie is, is goed bestand tegen een zeer grote winddruk. Het zijn vooral de windstoten die alle min of meer flexibele constructiedelen van de molen in beweging kunnen brengen. De wind is dan zo onregelmatig verdeeld dat de kracht al behoorlijk kan verschillen tussen de boven-/onder- of de linker-/rechterkant van het wiekenkruis. Dan is het beter dat de buitenste delen van de fokken (voorzijden van de roeden) minder wind vangen.

Toen in een hoekje van het balkgat aan de zuidelijke Ee een strandje werd aangelegd kwamen er bij het weghalen van riet en grond twee stammen boven water die daar een jaar of twintig hadden gelegen. Het is niet meer te achterhalen waar deze stammen ooit vandaan zijn gekomen. Het waren een iep en een beuk die beide bestonden uit een mooi rechte onderstam en een wat bochtig en takkig topstuk. In zo'n geval is het handiger de stammen niet in hun geheel te zagen maar in tweeën. Hoewel een scherpe trekzaag redelijk snel zaagt, is het doorhalen toch een flinke aanslag op de rugspieren. Beide stammen waren grotendeels verzadigd met het zwarte modderwater in het balkgat. Het hout was bijna helemaal grijs geworden.

Het bovenstuk is eerst gezaagd tot een dik hartstuk en twee planken daarnaast. Later liet Lourens er zijn oog op vallen om banken te maken. Daartoe is het middenstuk op zijn kant gezet nog tot duimse planken verzaagd. De iep borg nog akelige verrassingen in zich. Midden in de stam bleek bij het openleggen een viertal spijkers te zijn

doorgezaagd. Gelukkig zijn de nieuwe zagen net wat harder dan het spijkerrijzer zodat de zagen met een klein tijdelijk verloop verder rechttuit bleven zagen (4,5 meter). De zeven zagen waren nog scherp genoeg om ook nog de beuk zonder problemen te verwerken. Ook hier hebben we nog een spijker geraakt. Van één tand was de zetting een klein beetje verkleind zodat over de gehele lengte van de plank voorbij de spijker een klein horizontaal hoogteverschil zichtbaar is (minder dan 0,1 mm). Het was dus echt een schampshot!

De voorkant van de dikke es is met behulp van dommekrachten op het sleehoofd gelegd. Daarna zijn met de kettingzaag een paar hinderlijke uitstekende delen weggezaagd. Om ook de achterkant van de stam over het sleehoofd te krijgen, hebben Arjan en Jan dit met twee dommekrachten omhoog gedraaid. Op het eindvlak is het zaagplan geschetst: eerst twee wankanten eraf om hinderlijke uitsteeksel kwijt te raken en daarna dikke platen voor de grote tafel.

Na het wegzagen van de eerste wankant is de stam teruggehaald en een kwartslag rechttuit gedraaid. Daardoor kwam de tweede zaaglijn links te zitten. Het zaagblad moet dus vervolgens naar de Ee-kant van het zaagraam worden verzet.

Op die manier zijn de afmetingen van de stam zoveel kleiner geworden dat er aan de bovenkant en de onderkant voldoende ruimte in het zaagraam is ontstaan om ook midden in het raam zagen in te spannen die de stam tot platen verzagen.

De eerste wankant vertoont nogal wat onregelmatigheden en wonden ten gevolge afgezaagde en gebroken takken die alweer door nieuwe bast waren toegedekt. Sommige wondgaten waren volgepropt met zaagsel.

De gemeente kwam met nog een drietal stammen over de brug. Met hulp van Henk Koen konden we ze met een flinke ruk van de loswal trekken. Het bleek dat het alle drie zware zinkers zijn. Hangend aan de penterbak sleepten de ondereinden over de Ee-bodem. Voorzichtig en langzaam op weg naar de molen leek het wel of er een loos, onzichtbaar transport plaatsvond.

